

In plaid per la giuventetgna **- in plaid alla giuventetgna**



Brev pastoralia per la Cureisma 2010

da msgr. dr. Vitus Huonder
Uestg da Cuera

Frars e soras en Cristus

La giuventetgna, sia cardientscha, siu avegnir e siu salit perpeten sto propi star a cor a nus. Nus astgein era trer en consideraziun ch' el pli profund dil cor dil carstgaun giuven viva ed operescha il *desideri* suenter igl etern e suenter Diu.

In *exempel* per la giuventetgna ei Daniel, ina persuna biblica. Daniel s' auda tier ils umens giuvens ch' ein vegni deportai a Babilon ella tiara da Schinar e ch' ein vegni obligai alla cuort roiala da survir al retg. Impressiunonta ei la tenuta religiosa da Daniel. Nus legin el cudisch Daniel: „Daniel era decidius da buca semacular culla spisa dil retg e cul vin che lez bueva. Ed el ha supplicau il cau dil persunal da buca stuer semacular.“¹ Tgei munta quei? Co ei quella remarca da capir? Ella muossa ch' il giuven Daniel leva restar fideivels a sia cardientscha. Schizun en in ambient jester e hostile ha el buca vuliu bandunar ils principis da sia religiun. Cheu vein nus in exempel, co gia carstgauns giuvens san esser enfirmi ella cardientscha en Diu e co els han la forza da senudar encunter il flum. Perquei setschenta la damonda, co carstgauns giuvens san vegni enfirmi taluisa ella relaziun cun Diu, ch' els restan fideivels a lur cardientscha e selain buca perreger entras enzatgei auter.

Ord la historia da Daniel e ses cumpogns savein nus tuts trer in' impurtonta conclusiun, numnadamein: La *structura dil mund da damaun* ei buca fretg casual ni in destin. Ella ei era il resultat da quei che nus vein dau sin via als carstgauns giuvens. San els formar orda quei enzatgei significativ e cheutras dar in senn a lur veta? Pon els tener la dira en in mund ch' ei savens indifferents ni hostils enviars la cardientscha cristiana e sias valurs? Pon els esser suren allas pissiuns ed als vezis da lur contuorn? Quei ei la damonda decisiva. Educaziun e formaziun sto saver scuvierer a carstgauns giuvens il senn dalla veta e porscher ad els in tegn per la veta. Quei ei dapli ch' enonuschientscha professiunala e co saver ir entuorn cun las resursas da quest mund. *Formaziun dil cor* ei dapli ch' intermediar inschign tecnic e la savida co far a moda subtila diever dil mund e ses beins. Igl ei in fatg che Daniel e ses cumpogns han giu retschert quei agid che ha enfirmiu els ella cardientscha dalla tradiziun giudaica e quei specialmein entras la ferma guida dil bab.

Gest anson ha igl apiestel Paulus detg a nus in *plaid significativ*: „Pertgei cul cor crei ins e vegn giustificaus, culla bucca confess' ins e vegn salvaus.“² La

¹ Dan 1,8

² Ro 10,10

cardientscha ei per nus carstgauns *necessaria pil salit*. Pertgei buca mo dil paun viva el, sco Jesus di.³ El viva dalla relaziun cun Diu e cul Fegl da Diu, cun Jesus. Entras sevolver tier Diu ed „invocar il num dil Segner“, vegn el a vegnir salvau.⁴ Ei sto scher a cor a nus da dar vinavon als affons e giuvenils la forza edificonta e constructiva dalla cardientscha, dalla cardientscha en Jesus Cristus ch' ei il Daniel dil Niev Testament.

La cardientscha ei colligiada cun *valurs*. Ella muossa sin quei ch' ei custeivel ed ella schurmegia nus entras far nus attents al nuscheivel e nausch. Quei ch' ei propi custeivel ha biars nums: La veta divina, l' oraziun, ils condaments da Diu, la carezia per Diu e pil proxim, ils sacraments, la grazia, il salit, la veta perpetna. Quei stat en opposiziun al puccau, alla sventira, al vezi, alla perdiziun. Igl ei impurtont ch' ei vegni intermediau als affons e giuvenils claras valetas. Nus astgein en quei grau buca restar indifferent. Nus astgein buca negar ad els ils principis da nossa cardientscha. A tuts che accumpognan e meinan carstgauns giuvens less jeu far curascha da dar prioritad allas claras valetas eticas da nossa cardientscha.⁵ Jeu supplicheschel da l' outra vart las pleivs da dar in dacasa alla giuventetgna e d' era metter generusamein a disposiziun ils mieds finansials necessaris.

En quei connex less jeu far attents sin la muntada dils schinumnai „dis mundials da giuventetgna“ e lur organisaziun. Carstgauns giuvens drovan in ambient per enfirmir lur cardientscha. Els drovan la pusseivladad da sviluppar lur cardientscha en ina cuminonza. Ina tala pusseivladad porscha l' organisaziun „Dis mundials da giuventetgna“. En special fetschel jeu attents sil di mundial da giuventetgna dils 15 tochen 20 d' uost 2011 a Madrid. Lein sestentar che numerus carstgauns giuvens ord nossas pleivs hagien - entras ina prepa-raziun intensiva – la pusseivladad da far part da quels dis.

Cars giuvenils,

jeu less dir a vus che *Vossa veta* e custeivla. Ella ei unica. Haveies perquei quita da vossa veta. Ponderei: La veta ei in regal da Diu. Vus saveis viver ella per Diu e per Vies salit perpeten. Vus saveis era sfarlar e destruir ella. Ei

³ Lc 4,4

⁴ Ro 10,13

⁵ In' impurtonta basa per intermediar quellas valetas ei il catechissem dalla Baselia catolica. Sin quei fundament duein vegnir elaborai mieds catechetics per affons e giuvenils.

dependa da Vus, tgei che duei daventar orda Vus, tgei che Vus essas damaun, tgei ch' ei Vies avegnir, tgei che contribuescha a Vies salit perpeten.

La cardientscha en Jesus Cristus gida Vus d' ir encunter ad in bien e ventireivel temps e da corrispunder cumpleinamein al plan che Dieus ha cun Vus. Jesus ha surventschiu il schliet. Quei vein nus udiu anson egl evangeli. Quei ei per Vus ina buna nova. En Jesus veis era Vus surventschiu il schliet.⁶ Vus duvreis buca ver tema. Era en uras grevas ei il Segner cun Vus sco in bien amitg e lai buca curdar Vus. Buca refusei el! Restei en sia carezia.

Surtut less jeu far attents Vus sin ils *sacraments*. Sche Vus enconuscheis buc els, seschei introducir en els entras in spiritual. Ils sacraments ein duns da Jesus. Els ein per Vus il pli custeivel agid sin la via atras quest mund.⁷

All' entschatta da quella brev hai jeu fatg attents sin Daniel, ch' ei ina *persuna fascinonta* per vus! Daniel ei representaus ella catedrala da Cuera el capitell dall' emprema petga da vart dretga di chor. El sesa suveranmein denter dus liuns. El embratscha quels cun omisdus mauns. In maun sesanfla schizun ella bucca dad in da quels animals. Igl ei gartegiau agl artist d' exprimer che quei carstgaun giuven ch' ei enfirmius ella cardientscha e protegius ed accumpignaus da Diu, po resister a tuts prighels dalla veta. En vesta a sia cardientscha daventan schizun creatiras prigulusas dumiasias. Daniel ei in exempel per Vus giuvenils. El fa a Vus curascha. El dat a Vus in *impuls da patertgar*. El di: „Mira tgei che ti sas e pos far cun igl agid da Diu, sche ti has fidonza en el.“ Ella persuna da Daniel sco era da biars sogns dalla Baselia ch' eran aunc giuvens, saveis Vus engartar ina ferma cardientscha, admirar la curascha da dar perdetga pil Segner e la fin finala era sezs survegnir quella curascha.⁸

Jeu giavischel a Vus che Vus pudeies scuvierer la muntada dalla cardientscha per Vossa ventira, anflar lien forza e senn e che Vossa veta gartegi oz e damaun, mo era per l' eternitad.

⁶ Conf. 1 Gn 2,12-14

⁷ Mia emprema e secunda brev pastoral per la cureismas 2008 e 2009 ha jeu dedicau expressivamein als sacraments dalla sontga Eucaristia e dalla sontga Penetienzia. Pertgei cun quels dus sacraments vul Jesus accumpignar nus continuadamein sin nossa via dalla veta. Els ein perquei in agid en nies mintgadi.

⁸ Ei seigi regurdau vid ils giuvens sogns sco Gemma Galgani, Maria Goretti, Francisco Marto, Jacinta Marto, Teresa da Lisieux e Domenico Savio. Ei dat era biars beai, sil quals giuvenils san mirar, sco per exempel Marcel Callo.

Jeu engraziel a tuts che s' engaschan pil futur dalla giuventetgna e porschan ad els il paun spiritual. Per tuts implorel jeu la benedicziun e la grazia da Diu ed igl agid dalla beada Maria porschala, la mumma da Diu.

Vies Uestg

✠ Vitus